

Utgångspunkter för behovsbedömning för insatser inom äldreomsorgen enligt socialtjänstlagen (2001:452)

Dokumenttyp:	Riktlinje
Beslutad av:	Vård- och omsorgsnämnden 2015-01-29
Gäller för:	Myndighetskontoret, biståndshandläggare
Giltig fr.o.m.:	2015-02-01
Dokumentansvarig:	Myndighetschef
Senast reviderad:	2015-02-01
Senast granskad:	2015-02-01

Bakgrund

I socialtjänstlagens portalparagraf anges följande:

”Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet
- jämlikhet i levnadsvillkor
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.” (1 kap. 1 § socialtjänstlagen.)

Rätten till bistånd

Rätten till bistånd regleras i 4 kap 1 § socialtjänstlagen:

”Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

Vid prövningen av behovet om bistånd för livsföringen i övrigt får hänsyn inte tas till den enskildes ekonomiska förhållanden om rätten att ta ut avgifter för biståndet regleras i 8 kap.



Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.” (4 kap. 1 § socialtjänstlagen)

Prövning av rätten till bistånd

När den enskilde ansöker om bistånd enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen skall det alltid göras en individuell prövning av rätten till bistånd. Detta bär med sig att avsteg från nedanstående utgångspunkter kan vara aktuella om den enskildes individuella behov föranleder detta.

Vid prövning av rätten till bistånd utreder biståndshandläggaren om den enskilde har behov som inte kan tillgodoses på annat sätt. Vid prövning av rätten till bistånd skall en helhetssyn tillämpas. Individens fysiska, medicinska, psykiska, sociala och existentiella behov skall utredas och tillägnas lika stor betydelse.

Huvudinriktningen när det gäller omsorgen om äldre och personer med olika former av funktionsnedsättning är att utreda möjligheten att bo kvar i det egna hemmet i syfte att stärka den enskildes möjlighet att leva ett självständigt och tryggt liv. Detta är utgångspunkten även i de fall den enskilde har omfattande behov av tillsyn, omsorg och vård.

När den enskilde beviljas ett bistånd enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen skall ett tydligt mål med insatsen formuleras. Vägledande i målsättningen är att den enskilde skall tillförsäkras en skälig levnadsnivå samt att biståndet skall stärka den enskildes självständighet i vardagen.

Den enskilde skall även ges inflytande över insatsernas utformning. Det innebär att kommunen skall respektera den enskildes självbestämmande, integritet och behov av trygghet när insatserna utformas. Främst sker det genom den enskildes delaktighet vid upprättande av genomförandeplan.

Förvaltningslagen (1986:223) reglerar själva handlägningsprocessen. Samtliga beslut och utredningar skall skriftligt delges den enskilde. Vid beslut om avslag ska ansvarig biståndshandläggaren vara den enskilde behjälplig med att överklaga beslutet.

Förvaltningens utgångspunkter vid behovsbedömning för hemtjänstinsatser

Hemtjänstinsatser beviljas efter ansökan från den enskilde för att stödja den enskilde i den dagliga livsföringen.

Städning

Bistånd till hjälp med städning beviljas varannan vecka. Vid särskilda omständigheter prövas frekvensen av städning individuellt. I insatsen kan städning av två rum och kök samt hygienutrymme ingå, även fönsterputsning och gardinupphängning ingår i insatsen. Städutrustning tillhandahålls av den enskilde i ordinärt boende.

Klädvård

Bistånd till hjälp med klädvård beviljas varannan vecka. Vid särskilda omständigheter prövas frekvensen av klädvård individuellt. I insatsen kan det ingå tvätt av den enskildes kläder, sängkläder och handdukar, upphängning samt torktumling, hopvikning eller upphängning av ren tvätt, strykning av den enskildes gångkläder samt byte av sängkläder.

Inköp

Bistånd till hjälp med inköp av dagligvaror beviljas en gång per vecka. Inköp ska i första hand ske i närmsta butik. Vid särskilda omständigheter prövas frekvensen av inköp individuellt. När hemsändningsavtal finns i området där den enskilde bor ska det nyttjas, med eventuell hjälp från hemtjänsten. Bistånd till hjälp med inköp av t.ex. kläder, husgeråd och annat som inte betecknas som dagligvaror ska utredas av biståndshandläggare vid varje separat tillfälle.

Ärenden

Bistånd till hjälp med ärenden, exempelvis apoteksärenden samt post- och bankärenden, beviljas i regel en gång per månad när behov av stöd föreligger. Vad gäller post- och bankärenden skall dessa i första hand utföras av närstående eller god man/förvaltare.

Matlagning/matdistribution av huvudmåltid

Bistånd till hjälp med huvudmåltiden beviljas när den enskilde inte själv förmår planera eller tillaga varm mat eller när den enskilde har svårigheter att ta sig till en matservering. Bistånd till hjälp med huvudmåltiden beviljas efter ansökan från den enskilde i form av leverans av färdiglagad mat till hemmet (matdistribution) en gång per dag. Specialkost kan ordnas.

Personlig omvårdnad

Personlig omvårdnad består av alla förekommande uppgifter som rör den egna personen, så som exempelvis att äta, dricka, klä på och av sig, sköta personlig hygien, att förflytta sig, utevistelse/promenad, fysisk aktivitet samt insatser för att bryta isolering eller för att öka den enskildes trygghet. Bistånd till stöd med personlig omvårdnad prövas och beviljas individuellt, efter ansökan från den enskilde. Biståndshandläggare ska begära in underlag från arbetsterapeut och/eller sjukgymnast då behov av personlig omvårdnad utreds.

Övriga trygghetsskapande insatser

Då behov av ökad trygghet i hemmet föreligger kan den enskilde efter ansökan och utredning beviljas telefonservice och/eller trygghetslarm. I särskilda fall kan även behov av tillsyn utredas och beviljas.

Särskilda insatser för personer med demens som bor i ordinärt boende

Dagverksamhet beviljas efter ansökan från den enskilde då ett utrett behov av stimulans och/eller ett behov av avlösning för anhöriga i samma hushåll finns.

Kostnadsfriavlösning beviljas med som högst 20 timmar i månaden efter ansökan från den enskilde då ett behov av avlösning för anhöriga i samma hushåll är fastställt genom utredning.

Förvaltningens utgångspunkter vid behovsbedömning för särskilda boendeformer

Särskilda boendeformer beviljas efter ansökan från den enskilde då behovet inte kan tillgodoses på annat sätt och då en särskild boendeform behövs för att tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå.

Korttidsvistelse

Tidsbegränsat bistånd till korttidsvistelse beviljas efter ansökan från den enskilde när:

- den enskildes sammantagna omvårdnadsbehov för tillfället inte kan tillgodoses i ordinärt boende
- som växelvård när den enskilde har behov av regelbundna vistelser på korttidsboende eller anhöriga har ett regelbundet behov av avlastning

I utredning och beslut ska biståndshandläggare tydligt beskriva målet med den enskildes korttidsvistelse och inom vilken tidsram målet beräknas vara uppnått.

Särskilt boende

Bistånd till särskilt boende beviljas efter ansökan från den enskilde när den enskildes behov av tillsyn, stöd i den dagliga livsföringen, gemenskap med andra samt kraven på trygghet och säkerhet inte kan tillgodoses i det ordinära boendet. Vid bedömning av rätten till bistånd i form av särskilt boende skall individens fysiska, medicinska, psykiska, sociala och existentiella behov beaktas och tillägnas lika stor betydelse. Den enskilda individens egen upplevelse ska vara vägledande vid bedömning.